

CENTRUM
EKONOMIKY
REGULOVANÝCH
ODVĚTVÍ

Řešení energetické chudoby v ČR

European Climate Foundation

Workshop 28. 3. 2023

CERO a energetická chudoba

CERO – výzkum, poradenství a vzdělávání v oblasti regulace, strategií a politik v energetice

Řešení problematiky energetické chudoby - projekt THÉTA₁ TAČR „Zranitelný zákazník a energetická chudoba“ (2018 – 2021)

Aplikační garant MPO, účast dalších resortů (MPSV, MŽP, MMR, ERÚ)

Výstup projektu „Certifikovaná metodika - energetická chudoba a zranitelný zákazník“

- Definice pojmů energetická chudoba a zranitelný zákazník
- Kriteria pro zařazení do skupin energeticky chudých osob a zranitelných zákazníků
- Rozsah energetické chudoby v ČR
- Popis relevantních řešení a korekčních politik

Metodika byla využita jako podklad pro studii „Energetická chudoba a její řešení “

(Hnutí DUHA, Platforma pro sociální bydlení a iniciativa Za bydlení)

Projekt Řešení energetické chudoby v ČR

Financováno z grantu ECF

Workshopy, závěrečná zpráva (srpen 2023)

Cílem projektu je vytváření podnětů pro státní správu a ostatní relevantní stakeholdery v následujících oblastech:

- Návrhy a hodnocení krátkodobých nástrojů pro řešení ECH
- Návrhy a hodnocení dlouhodobých nástrojů pro řešení ECH
- Důraz na úspory energií
- Důraz na efektivitu a finanční udržitelnost řešení
- Komplexní řešení v oblasti dat
  - Aktualizace hodnot indikátorů energetické chudoby
  - Systémové návrhy v oblasti využití dat

Definice energetické chudoby

Energetická chudoba

- *Energetická chudoba je stav osoby nebo domácnosti, ve kterém není schopná dostatečně vytápět svoje obydlí a uspokojovat další nezbytné energetické potřeby.*
- Obecná definice jevu, která zastřešuje celou problematiku
- Potřeba legislativního ukotvení
- Východisko pro parametrizaci a měření rozsahu
- Pojmy „dostatečné“ vytápění a „nezbytné“ energetické potřeby - parametry řešení a politik
- Specifické definice energetické chudoby vytvořené prostřednictvím vybraných kritérií definují skupiny energeticky chudých osob nebo domácností s předpokladem využití při tvorbě a hodnocení cílených opatření a korekčních politik
- Provázanost definic, kritérií a dat

Měření energetické chudoby

- Měření rozsahu energetické chudoby v ČR a v jednotlivých definovaných skupinách domácností
- Použití syntetického indikátoru – sjednocení následujících primárních indikátorů
  - Vysoký podíl výdajů na energie v příjmech domácnosti - představuje podíl domácností, jejichž podíl na výdajích na energie v příjmech je vyšší než dvojnásobek národního mediánu
  - Skrytá energetická chudoba - představuje podíl domácností, jejichž absolutní energetický výdaj je nižší než polovina národního mediánu
  - Nedoplatky na účtech za energie – v uplynulých dvanácti měsících byla domácnost v prodlení s platbou za energie pro své hlavní obydlí
  - Neschopnost udržet dostatečnou teplotu v obydlí – vychází z odpovědi na otázku v dotazníku SILC "Může si vaše domácnost dovolit dostatečně vytápět byt?" (z dotazníku Životní podmínky, SILC-B, otázka B19/3)
- Použití syntetického indikátoru umožní pokrýt všechny aspekty energetické chudoby
- Omezení syntetického indikátoru z pohledu příjmu – vyloučení domácností ve vyšších příjmových decilech
- Další omezující kritéria pro definované skupiny a politiky včetně variant omezení příjmového decilu

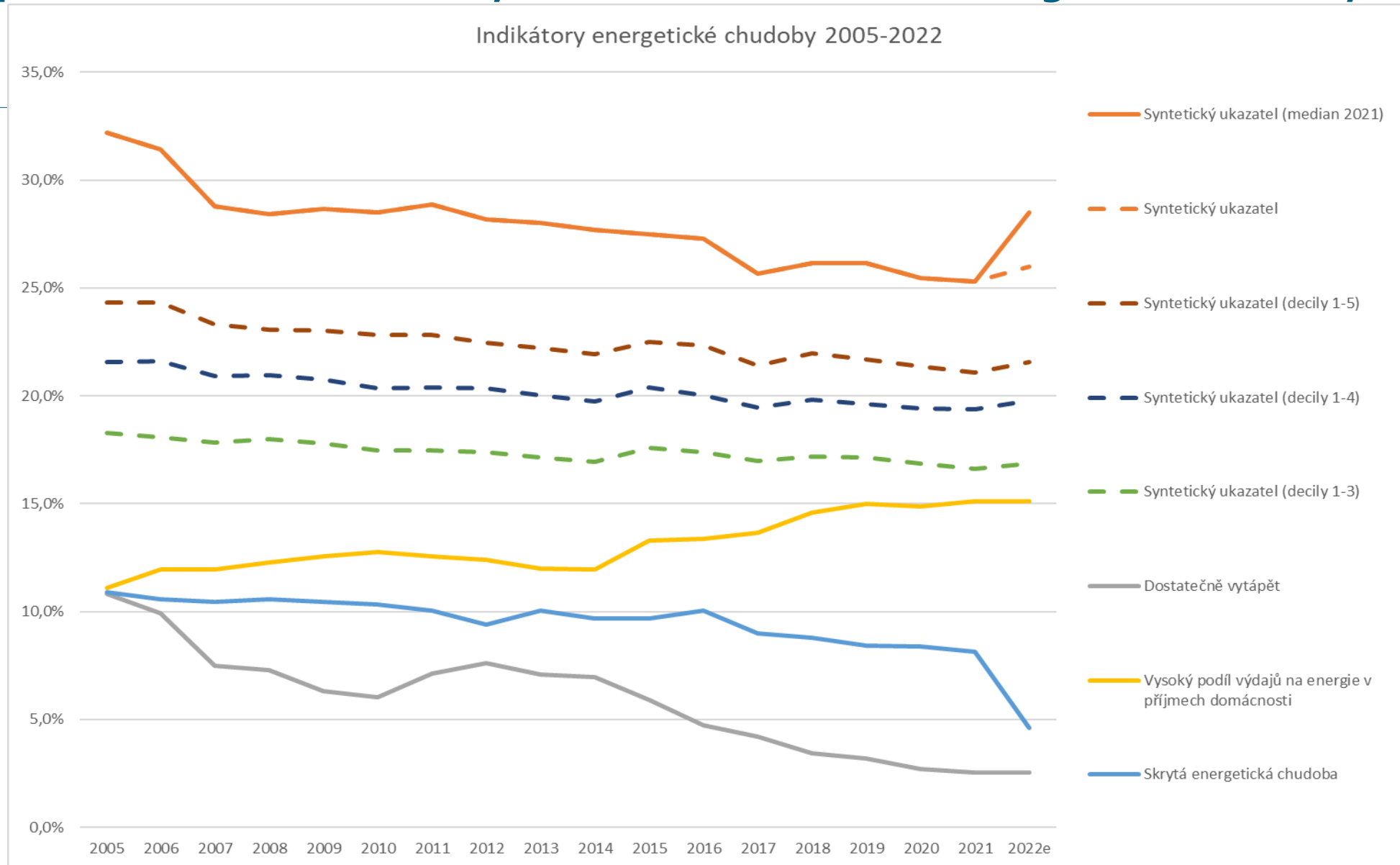
Simulace vývoje

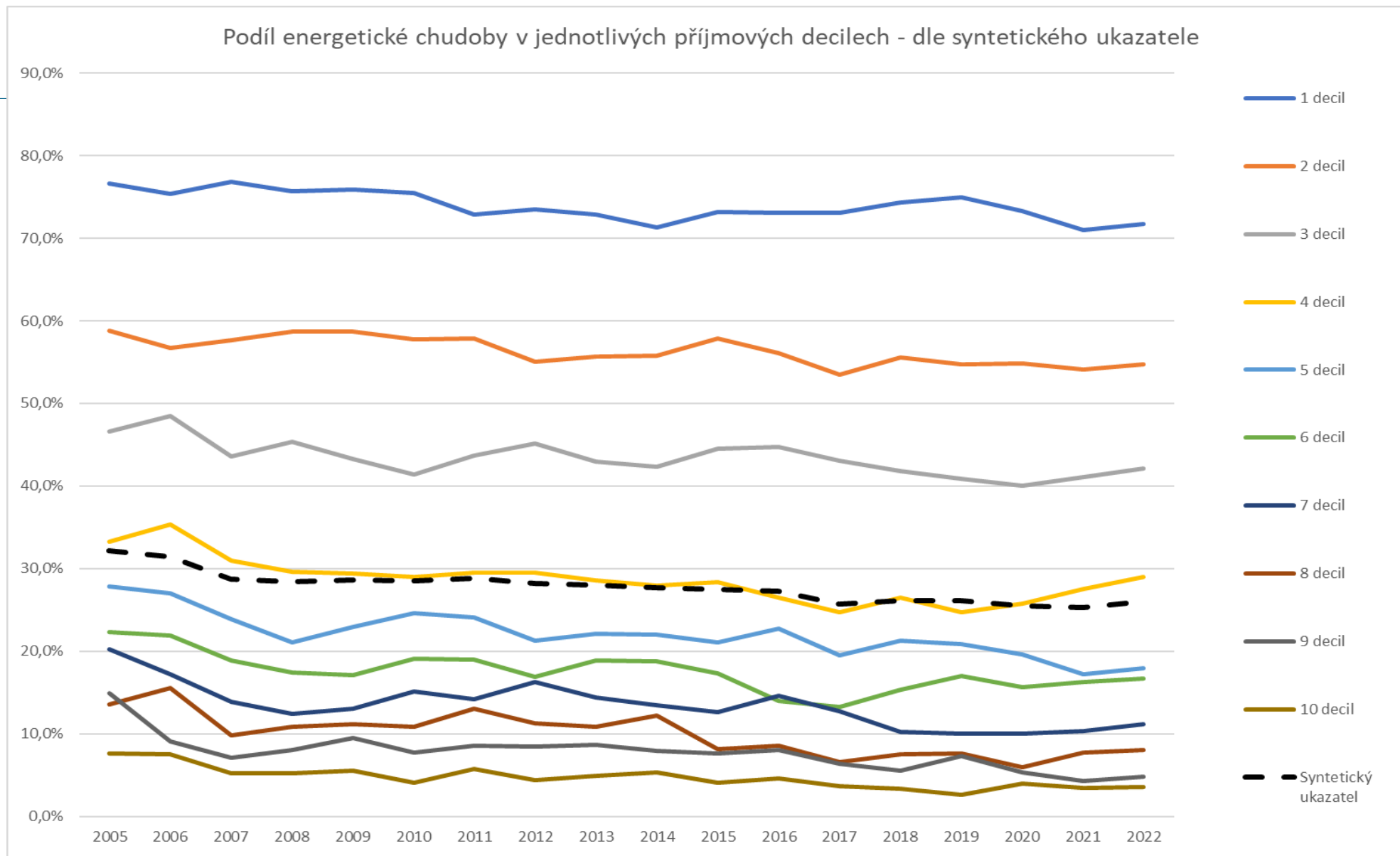
Simulace vývoje energetické chudoby – možnost predikovat potřebu a dopady opatření a politik (varianty vývoje, mezní dopady)

- Při výpočtech byly simulovány ukazatele energetické chudoby na základě SILC 2021
- Dopady za rok 2022 simulujeme pomocí následujících údajů:
  - Změna příjmu po decilech
  - Změna nákladů (elektrická energie, plyn, UT)
  - Změna spotřebitelského chování – zaznamenaný pokles spotřeby služeb
- Většina indikátorů je postavená na výpočtech s mediánem, tj:
  - Neovlivňuje zásadně dopad do absolutního počtu energeticky chudých
  - Dopad je zejména do struktury sledovaných ukazatelů

Vývoj primárních indikátorů a syntetického indikátoru energetické chudoby v čase

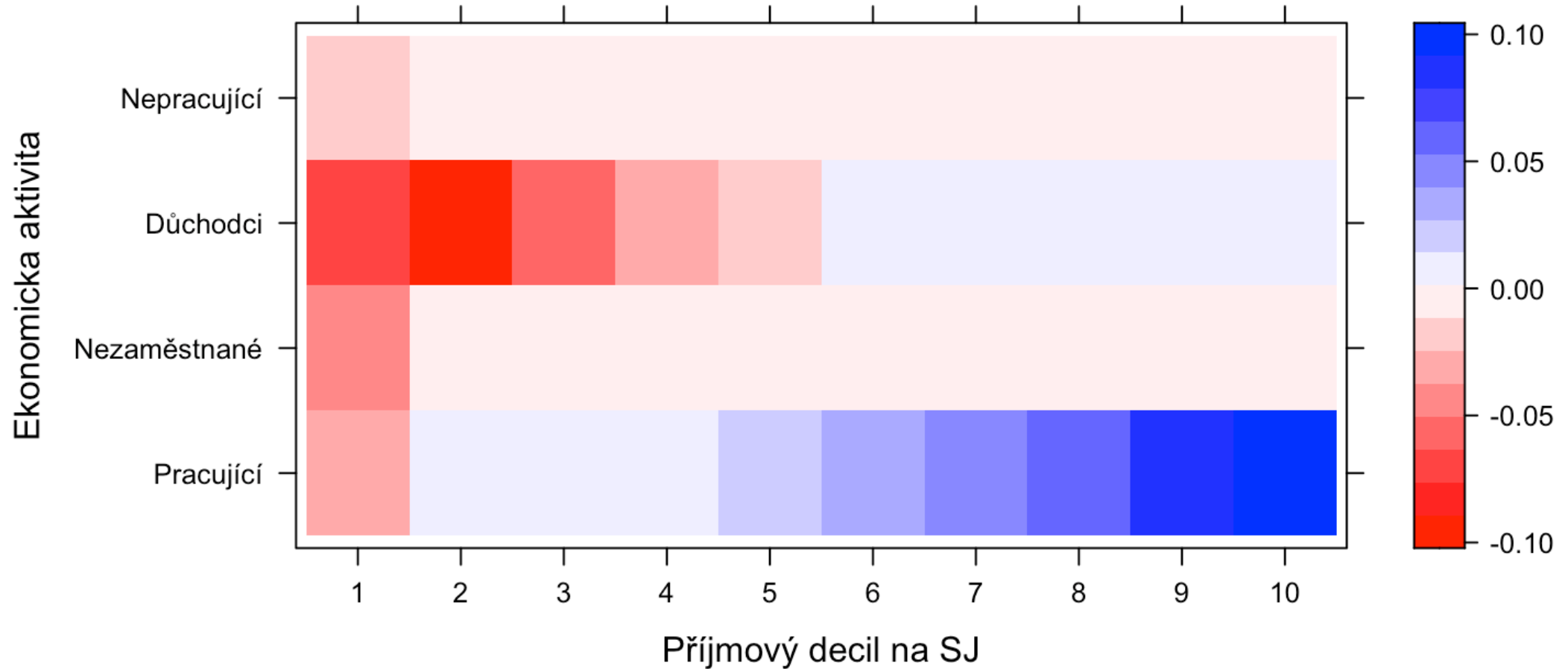

Vývoj struktury syntetického indikátoru energetické chudoby v čase

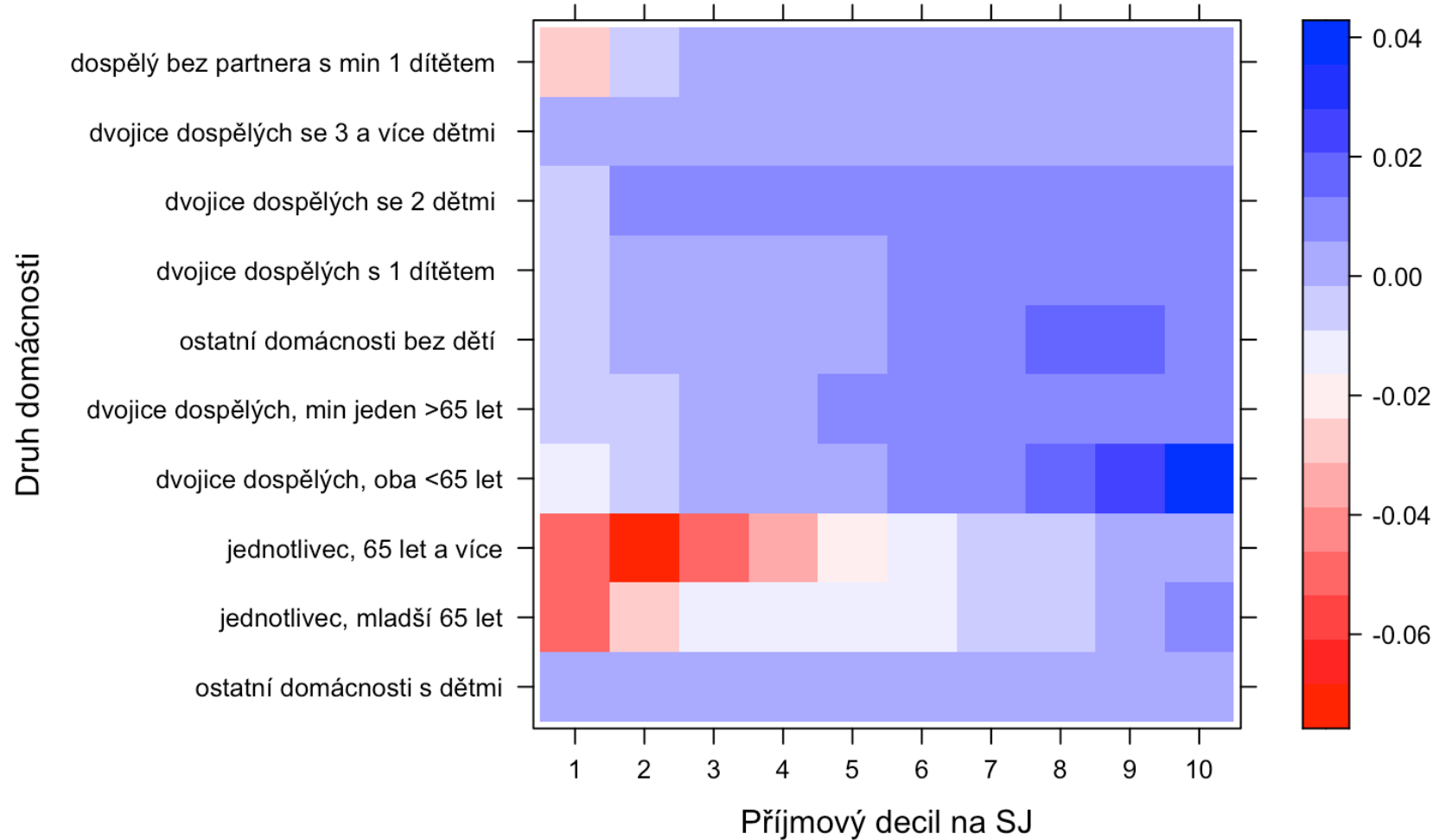

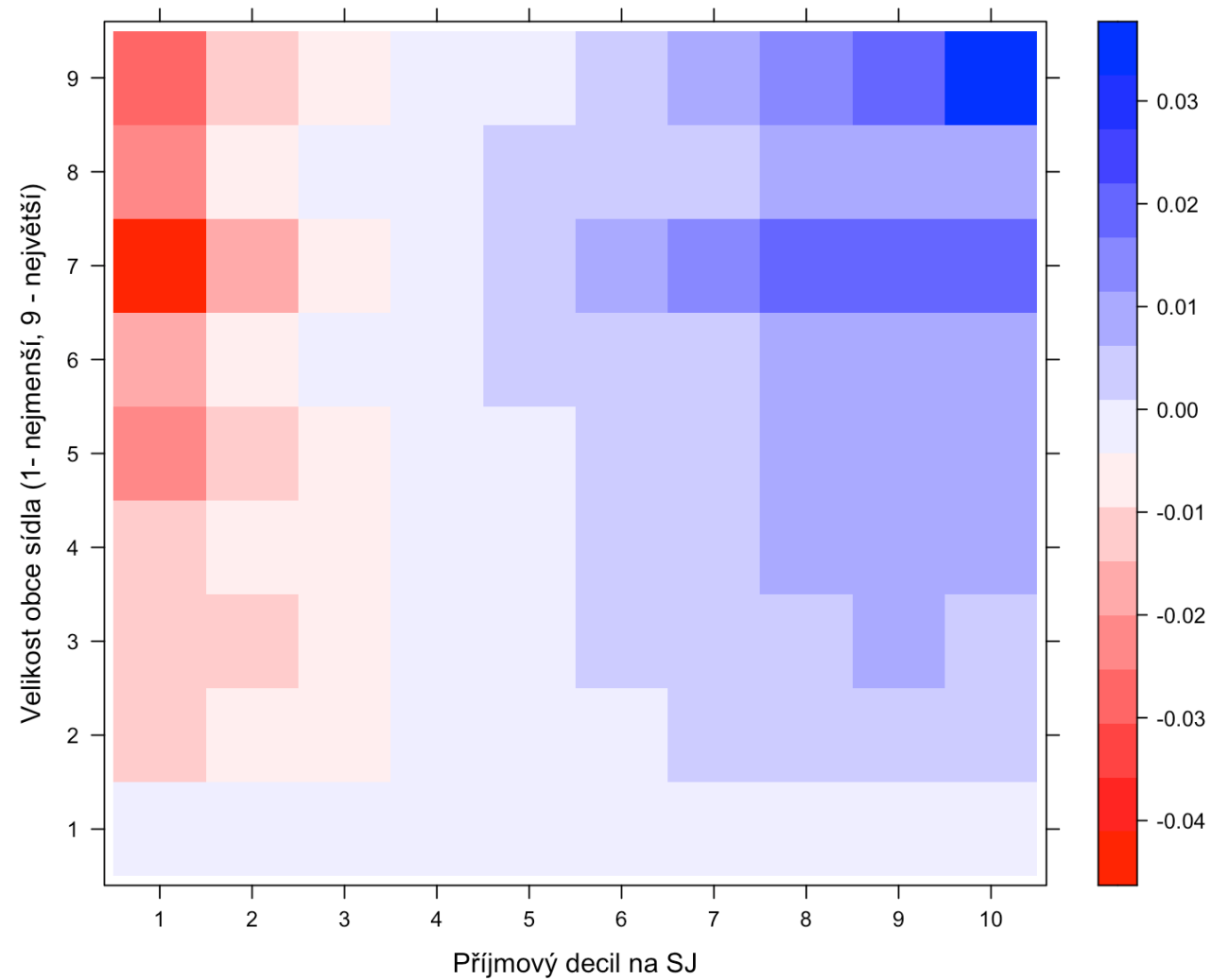
Struktura energetické chudoby

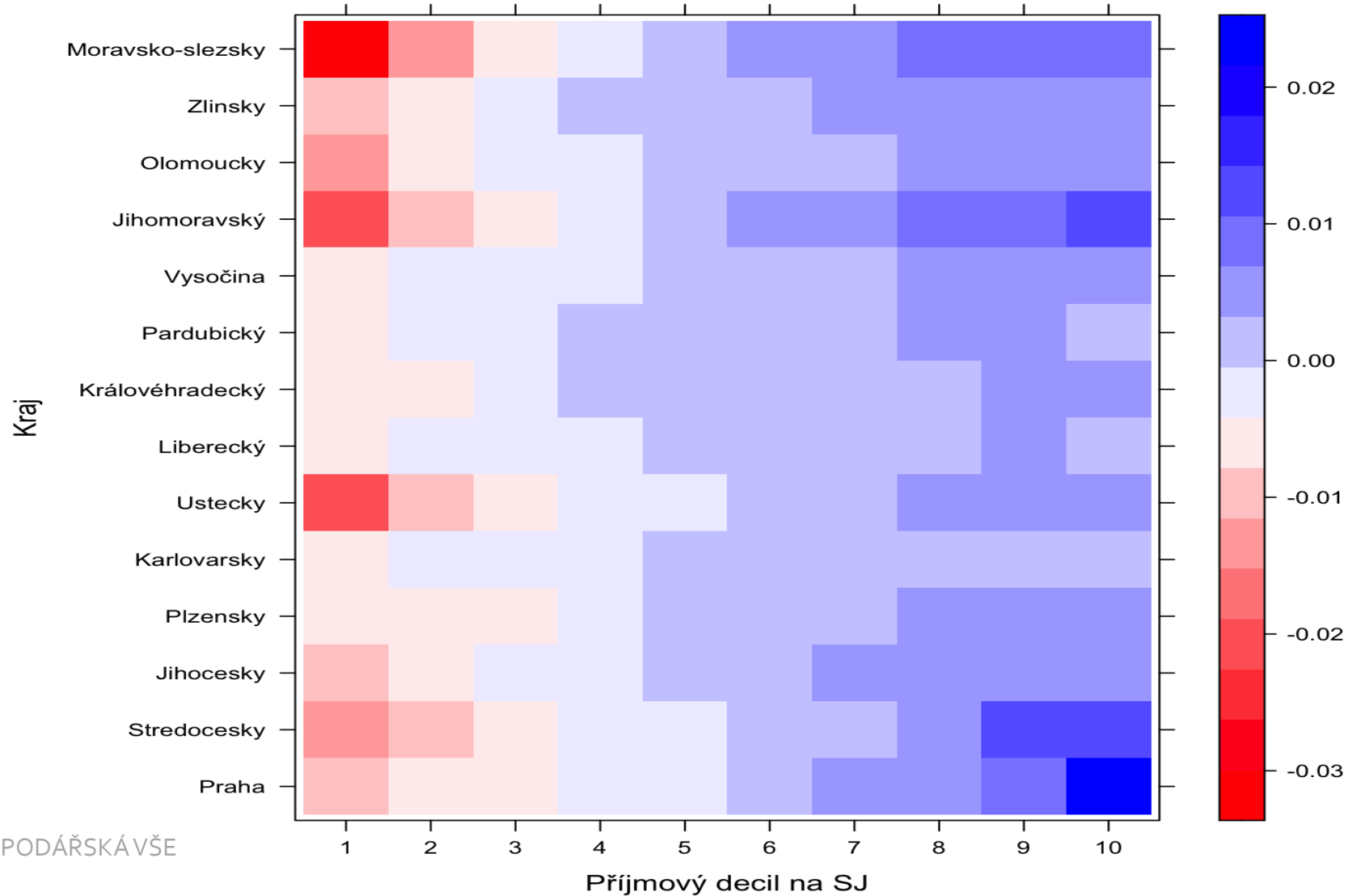
Struktura energetické chudoby

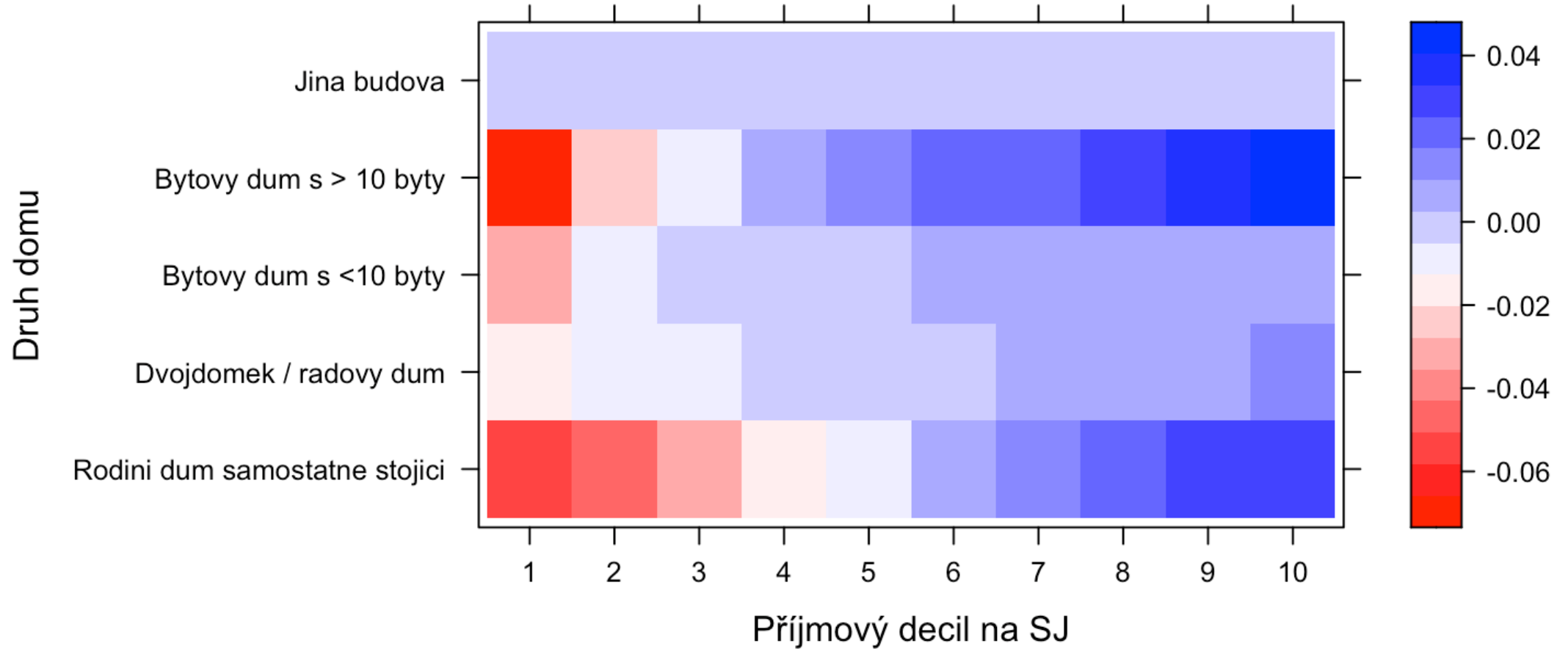
Struktura energetické chudoby

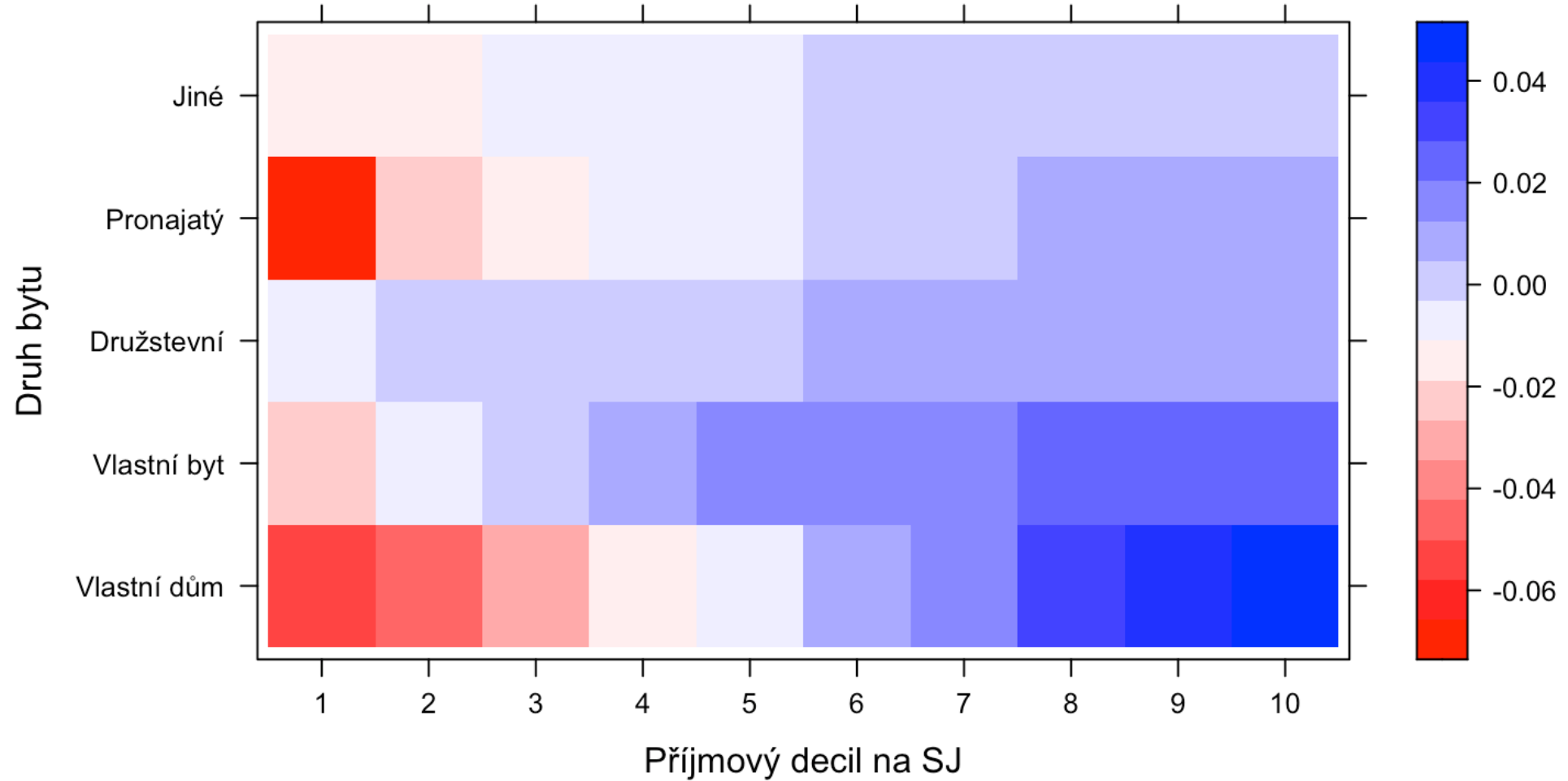
Struktura energetické chudoby

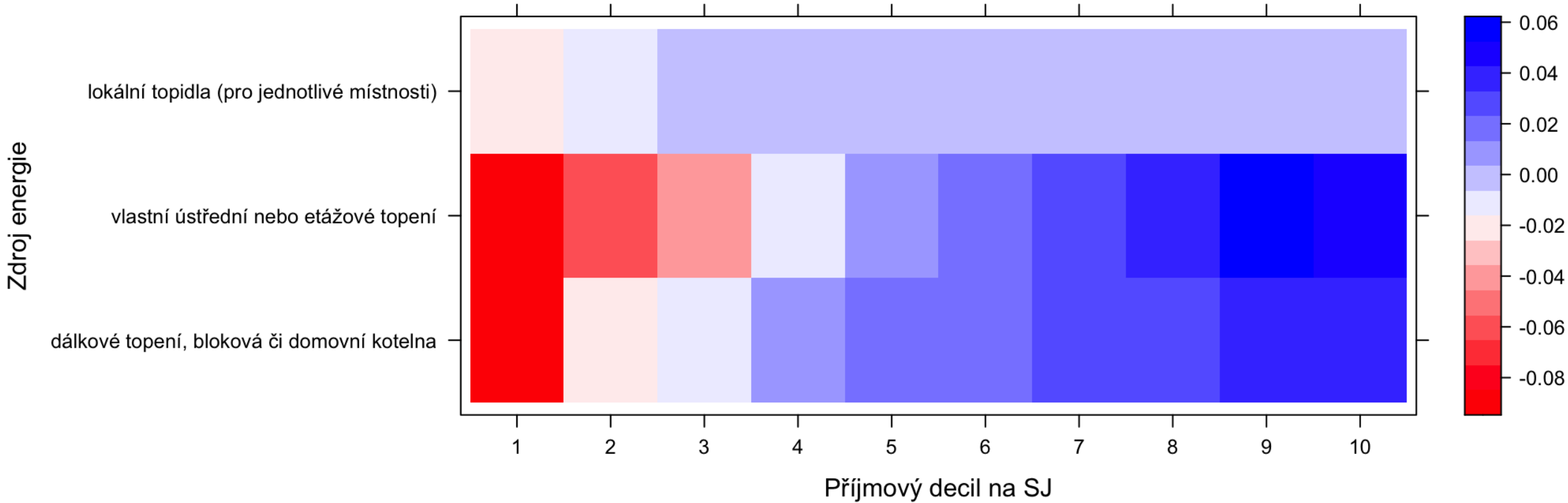
Struktura energetické chudoby

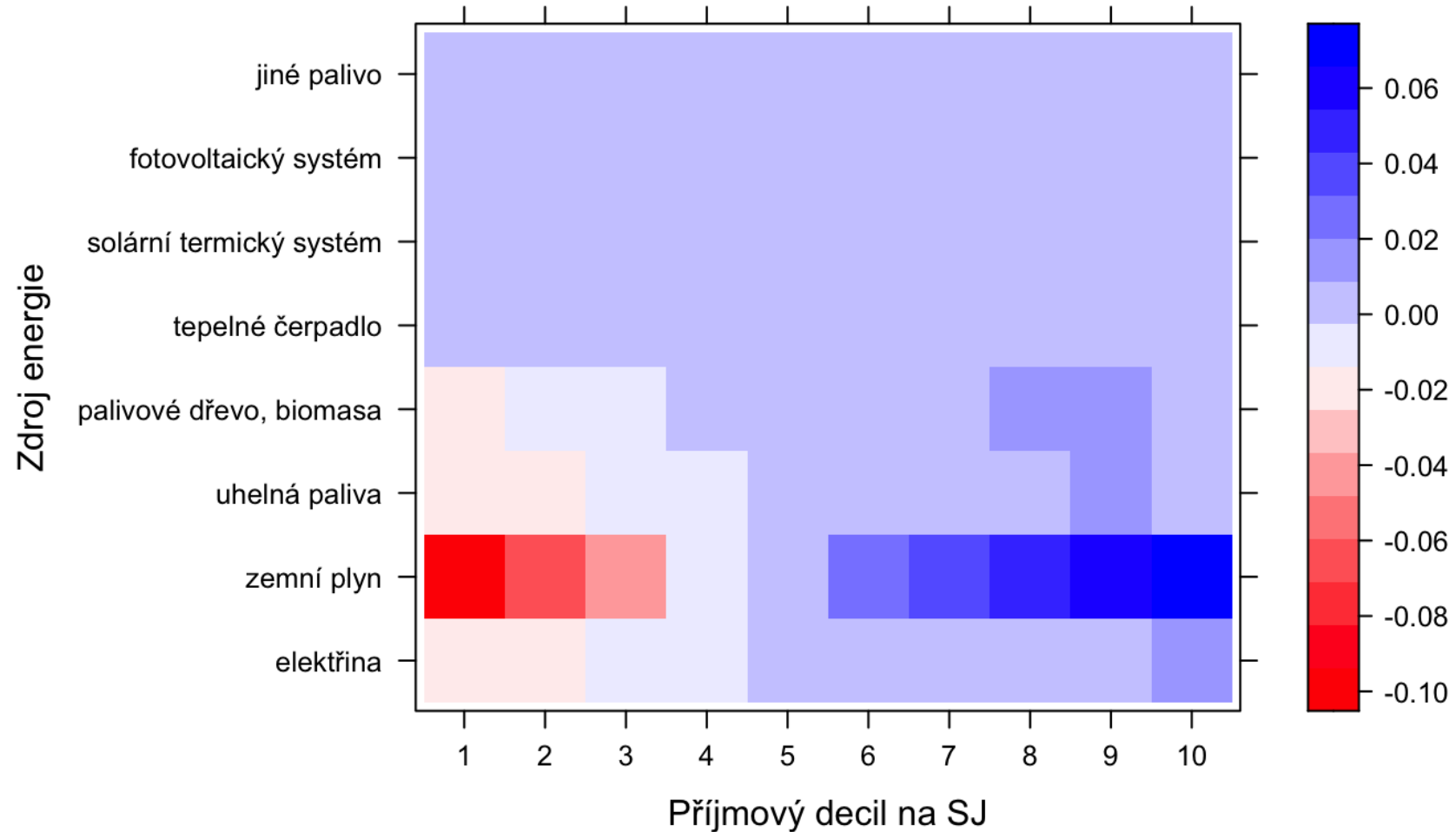
Struktura energetické chudoby

Struktura energetické chudoby

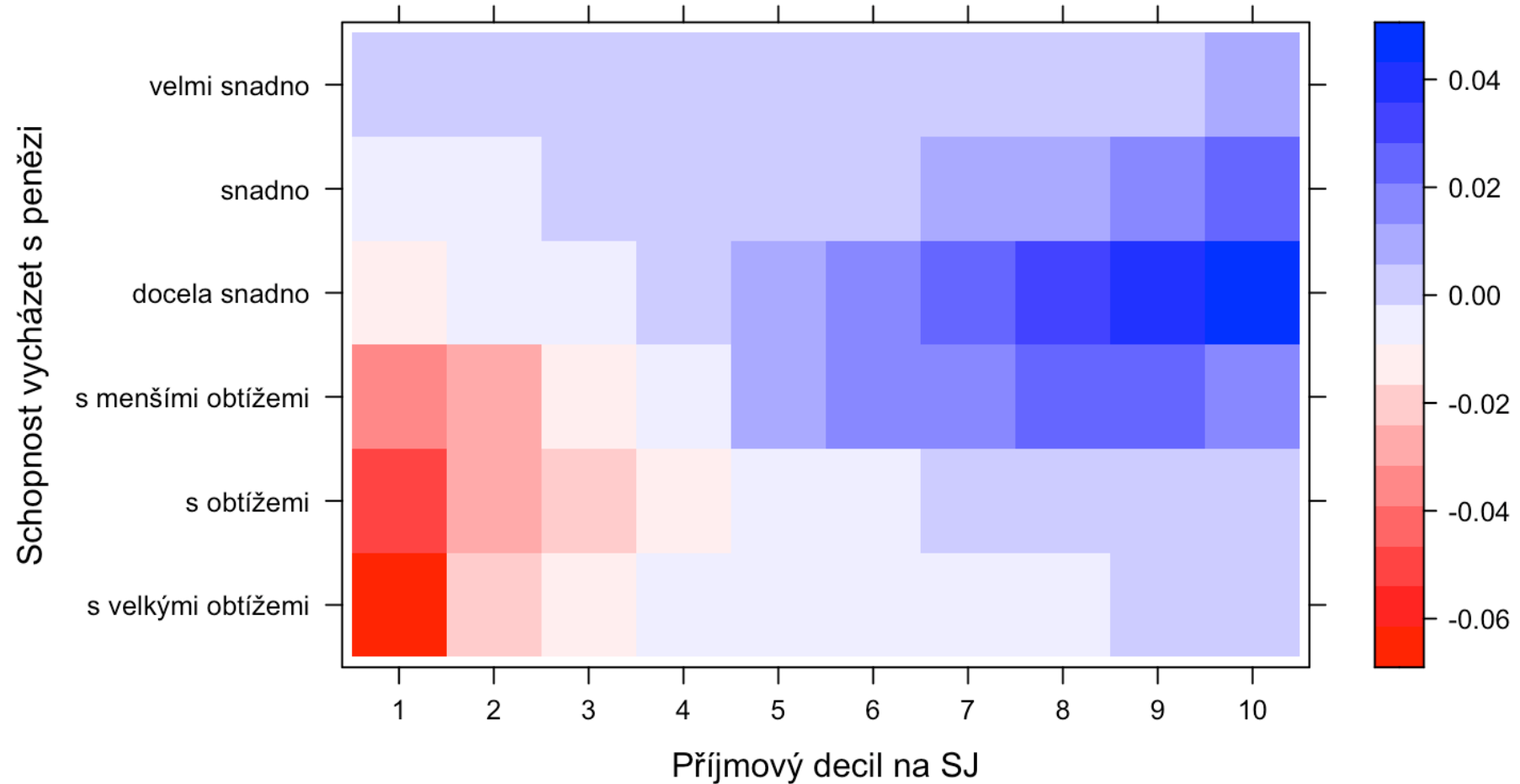

Struktura energetické chudoby

Struktura energetické chudoby

Politiky a opatření pro řešení energetické chudoby

Politiky a opatření by měly být:

■ Cílené

- Jednotlivé kategorie energeticky chudých osob a domácností mají jiné potřeby a možnosti a proto je nutné vytvářet specifická řešení

■ Měřitelné a vyhodnotitelné

- Je nutné již při vzniku opatření definovat cíle a způsob vyhodnocení jejich dosahování
- Možnost predikovat dopady do veřejných financí

■ Motivační

- Musí obsahovat motivační element pro řešení energetické chudoby

➤ Úsporné, efektivní, udržitelné

➤ Harmonizace jednotlivých opatření napříč státní správou

Politiky a opatření pro řešení energetické chudoby

- **Vytvoření zastřešujícího místa v rámci státní správy zodpovědného za řešení problematiky energetické chudoby**
  - Koordinace činnosti jednotlivých zainteresovaných resortů státní správy (MPO, MPSV, MMR, MŽP, ERÚ, ČSÚ ...), krajů a municipalit
  - Koordinace přípravy jednotlivých opatření a politik, zodpovědnost za jejich provázanost a návaznost
  - Průběžný monitoring fungování přijatých opatření
  - Vyhodnocování účinnosti a dopadů přijatých opatření

Politiky a opatření pro řešení energetické chudoby

- Koordinace činností v oblasti zajišťování dat a informací – aktualizace, propojení, doplnění
- Dnešní stav
  - ČSÚ
    - SILC+ SRÚ (nově spojené soubory již od ČSÚ)
    - ENERGO
    - SLBD
  - Státní správa
    - Administrativní data – dávkový systém, finanční úřady (daně a pojistné), data o spotřebě – distributoři energií a ERÚ

Je nutné zajistit **maximální vytěžení dostupných dat** – propojování a validace existujících zdrojů

- Data gap
  - doprava, chlazení
  - časová dostupnost – využití dalších data (PAQ Research atp.)

Krátkodobé politiky a opatření pro řešení energetické chudoby

---

Příspěvek na energie

- Nutné provázat s očekávanými změnami v ochraně zákazníka (legislativa EU)
- Forma příspěvku
  - Voucher
  - Sociální tarif
- Stanovení výše příspěvku na energie (resp. výše spotřeby „dotované“ energie) by mělo vycházet z parametrů „dostatečné“ vytápění a „nezbytné“ energetické potřeby
- Nutnost systémového propojení s příspěvkem na bydlení
- Definice skupiny energeticky chudých osob s nárokem na příspěvek včetně omezení rozsahu skupin v závislosti na výši příjmu
- Rychlost poskytnutí příspěvku může být kritická pro prevenci energetické chudoby v případě ztráty zaměstnání, či partnera
- Potřeba motivační části – nutnost šetřit – pouze na část spotřeby – lze škálovat
- Možnost přímého převodu příspěvku na energie poskytovateli energie bez součinnosti příjemce (nedoplatky)

Dlouhodobé politiky a opatření pro řešení energetické chudoby

---

Energetické úspory a podpora OZE

➤ **Rodinné domy**

- Nová zelená úsporám light
  - Fungující opatření
  - Možné propojení nároku s příspěvkem na energie
- Garance za úvěry, dotace na úhradu úroků
- Přístupnější bezplatné projektové poradenství
- Podpora lepších než legislativně minimálních standardů (Best Available Technologies vs Minimal Required Technologies)
- Větší podpora komplexních opatření

➤ **Bytové domy**

- Navázání výplaty podpory na bydlení na energetickou efektivitu budov
  - Dlouhodobé a předem komunikované opatření, zavádění postupně
- Dotace a garance za úvěry pro poskytovatele bydlení chudým/energeticky chudým domácnostem
- Bezplatné projektové poradenství

Politiky a opatření pro řešení energetické chudoby

Vzdělávání

- Spojení poskytování příspěvku na energie s edukací příjemců v oblasti
  - Finanční gramotnosti
    - Nezaměstnaní, ekonomicky neaktivní, s problémy s opožděnými platbami
  - Energetické gramotnosti
    - Jak snížit spotřebu energií úpravou svého chování
- Specifické poradenství pro příjemce příspěvku ve vyloučených lokalitách
- Cílený přístup k zákazníkům s příspěvkem na energie:
  - edukace s cílem předcházení nedoplatků
  - prevence (poradenství při žádostech o příspěvek)
  - cílené programy na energetické úspory